

K O M U N I K A T
Z O M B A D A Ń

Warszawa, listopad 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/158/2010

POLACY O PROWADZENIU
BIZNESU

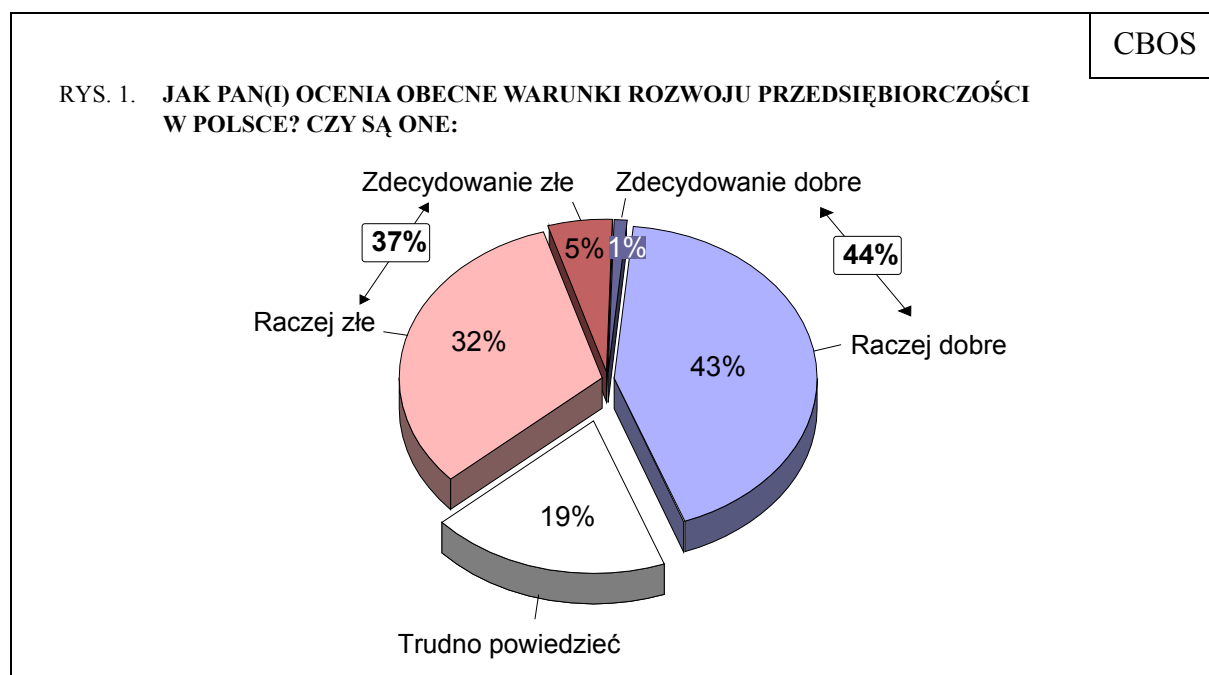
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Jakie są obecnie w Polsce warunki do prowadzenia biznesu i jak można odnieść sukces na tym polu? Co utrudnia przedsiębiorcom działanie? W jakim stopniu atrakcyjne jest prowadzenie własnej działalności gospodarczej? Problemy te poruszyliśmy w jednym z ostatnich badań¹.

OCENA WARUNKÓW PROWADZENIA BIZNESU W POLSCE

Wśród ogółu badanych przekonanie, że obecne warunki rozwoju przedsiębiorczości w Polsce są dobre, nieco przeważa nad opinią przeciwną. Oceny te kształtują się obecnie znacznie lepiej niż przed siedmioma laty. W 2003 roku² odpowiadając na to samo pytanie 30% respondentów wyrażało opinie pozytywne, a 59% negatywne³.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (245) przeprowadzono w dniach 7 – 13 października 2010 roku na liczącej 1035 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Badanie zrealizowane przez CBOS dla Instytutu Spraw Publicznych w dniach 24 – 29 października 2003 roku na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej osób w wieku 18 – 65 lat. Jego wyniki porównujemy z rezultatami całej próby objętej tegorocznym badaniem, gdyż obliczenie wykonane dla osób w takim samym przedziale wiekowym przyniosło wyniki niemal takie jak dla ogółu badanych (maksymalna różnica w podkategorii wyniosła 2%).

³ Patrz: Wiesława Kozek, *Zostać przedsiębiorcą? Ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce*, w: *Świadomość ekonomiczna społeczeństwa i wizerunek biznesu*, pod red. Leny Kolarskiej-Bobińskiej, ISP, Warszawa 2004.

Dobre oceny w tym względzie zależą od wykształcenia. Badani z wykształceniem średnim i wyższym wystawiają je znacznie częściej niż ci, którzy są gorzej wykształceni. Z pozytywną oceną warunków rozwoju przedsiębiorczości związane jest także zadowolenie z własnej sytuacji materialnej. Respondenci określający ją jako dobrą ponad dwukrotnie częściej niż ci, którzy swoją sytuację materialną uznają za złą, pozytywnie oceniają obecne warunki rozwoju przedsiębiorczości. Na szczególną uwagę zasługuje to, że wśród najbardziej zainteresowanych, czyli tych, którzy prowadzą działalność gospodarczą na własny rachunek, dobre oceny warunków rozwoju przedsiębiorczości są częstsze niż przeciętnie wśród ogółu badanych (patrz tabele aneksowe).

Pozytywnym ocenom w tej kwestii sprzyjają także osobiste kontakty z prywatnymi przedsiębiorcami. Badani, którzy mają prywatnych przedsiębiorców w rodzinie lub w kręgu osobistych znajomych, częściej niż pozostali wyrażają pozytywne opinie o warunkach rozwoju przedsiębiorczości w Polsce.

Tabela 1

Czy w Pana(i) rodzinie lub rodzinie Pana(i) współmałżonka ktoś pracuje (pracował) na własny rachunek, zajmuje (zajmował) się inicjatywą prywatną poza rolnictwem?	Jak Pan(i) ocenia obecne warunki rozwoju przedsiębiorczości w Polsce? Czy są one:		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	53	35	12
Nie	39	38	23

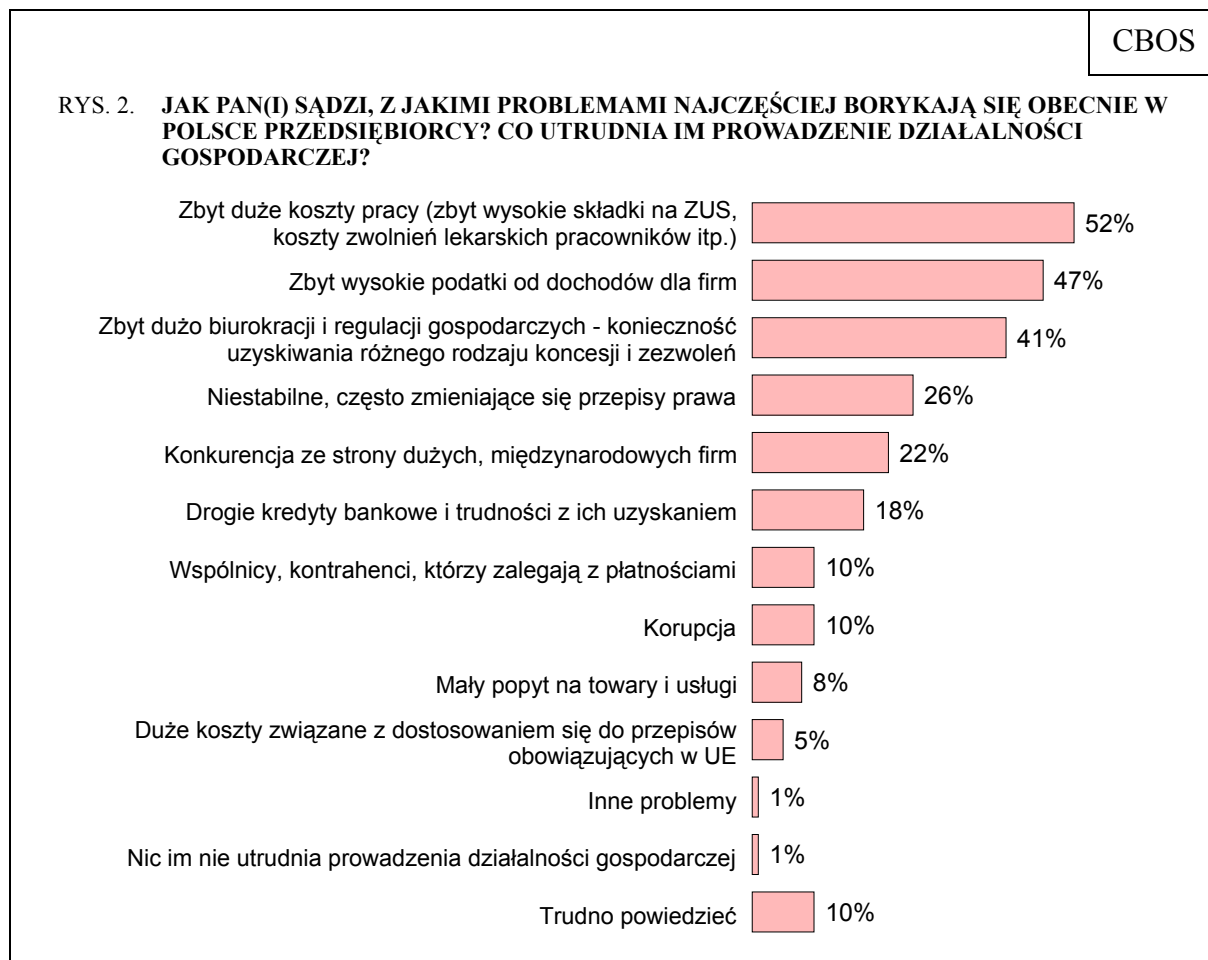
Tabela 2

Czy Pan(i) osobiście zna jakichś prywatnych przedsiębiorców czy też nie?	Jak Pan(i) ocenia obecne warunki rozwoju przedsiębiorczości w Polsce? Czy są one:		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	48	37	15
Nie	31	37	32

Ci, którzy w rodzinie swojej lub współmałżonka mają kogoś, kto zajmuje się bądź zajmował działalnością gospodarczą poza rolnictwem, stanowili blisko dwie piąte badanych (37%). Z kolei ponad trzy czwarte ogółu (77%) twierdzi, że zna osobiście taką osobę.

O związkach rodzinnych z prywatnymi przedsiębiorcami znacznie częściej mówią ci, którzy prowadzą własną działalność gospodarczą. Tylko co piąty z nich twierdzi, że nie ma w rodzinie nikogo takiego (patrz tabele aneksowe).

Przekonanie, że ogólne warunki rozwoju przedsiębiorczości są dobre, nie oznacza oczywiście, że badani nie zdają sobie sprawy z problemów czy utrudnień, jakie są udziałem ludzi prowadzących działalność gospodarczą. Odpowiadając na pytanie o te utrudnienia wskazywali przede wszystkim na zbyt duże koszty pracy, zbyt wysokie podatki od dochodów dla firm oraz zbyt duże bariery biurokratyczne, takie jak konieczność uzyskiwania różnego rodzaju koncesji i zezwoleń.

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Badani prowadzący działalność gospodarczą na własny rachunek inaczej widzą te sprawy niż ogół badanych. Przede wszystkim znacznie częściej wskazują na zbyt duże koszty pracy (71%). Również częściej niż inni mówią o drogich kredytach (29%), korupcji (19%) oraz o tym, że kontrahenci zalegają z płatnościami (20%). Rzadziej natomiast uskarżają się na konkurencję firm zagranicznych (14%), mały popyt (4%), a także na koszty dostosowania się do przepisów obowiązujących w UE (1%) – patrz tabele aneksowe.

Skłania to do wniosku, że rozpowszechnione w społeczeństwie stereotypy na temat trudności, z jakimi spotykają się osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, nie do końca są zbieżne z rzeczywistymi problemami przedsiębiorców. Do spraw, którym potoczna opinia przydaje znaczenie większe, niż jest ono postrzegane przez samych zainteresowanych, należy np. konkurencja firm zagranicznych. Z kolei koszty pracy, zaległości płatnicze ze strony kontrahentów, trudności z uzyskaniem kredytu i zbyt duże jego koszty, a także korupcja to problemy dotkliwe dla przedsiębiorców, a przeważnie niedostrzegane przez szersze kręgi społeczne.

Porównanie tegorocznych danych z wynikami badania z 2003 roku wskazuje na pewne zmiany w postrzeganiu przez opinię publiczną trudności, na jakie natrafiają przedsiębiorcy. Obecnie częściej niż przed siedmioma laty badani akcentują zbyt duże koszty pracy. Kwestia ta znalazła się na pierwszym miejscu wśród problemów, z jakimi najczęściej borykają się przedsiębiorcy. Natomiast rzadziej niż w 2003 roku wskazywano na często zmieniające się przepisy oraz zbyt drogie kredyty bankowe i trudności z ich uzyskaniem. Prawdopodobnie w pewnym stopniu odzwierciedla to zmiany, jakie zaszły w tym zakresie, jednak należy pamiętać, że wskazywane przez badanych trudności nie w pełni pokrywają się z rzeczywistymi problemami przedsiębiorców.

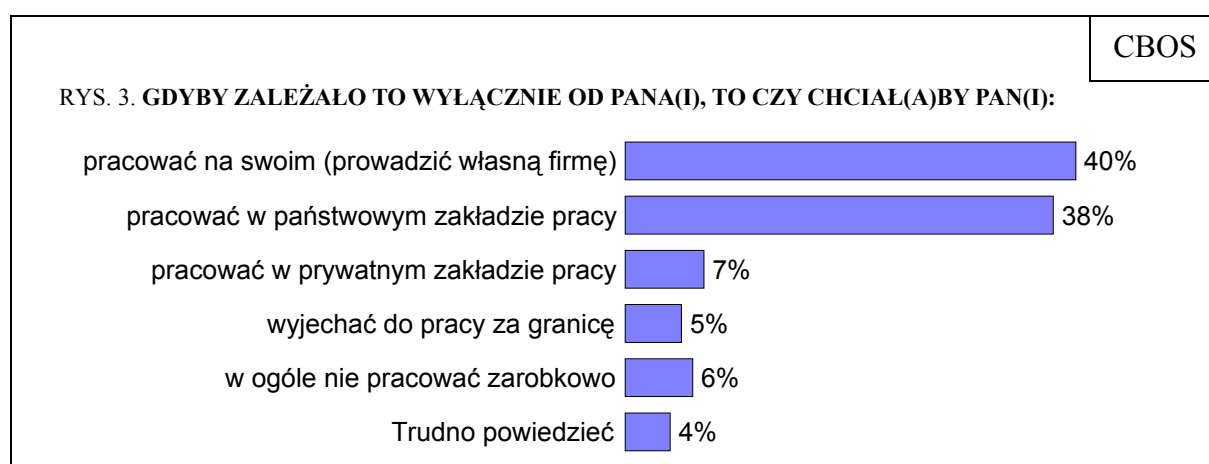
Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, z jakimi problemami najczęściej borykają się obecnie w Polsce przedsiębiorcy? Co utrudnia im prowadzenie działalności gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	X 2003	X 2010*
	w procentach	
Zbyt duże koszty pracy (ZUS, koszty zwolnień lekarskich)	46	56
Zbyt wysokie podatki od dochodów dla firm	51	49
Zbyt dużo regulacji gospodarczych, biurokracji	40	42
Niestabilne, często zmieniające się przepisy	39	26
Konkurencja ze strony dużych, międzynarodowych firm	24	24
Drogie kredyty bankowe i trudności z ich uzyskaniem	27	19
Korupcja	15	10
Zaległości z płatnościami ze strony kontrahentów	14	11
Mały popyt na towary i usługi	13	8
Duże koszty związane z dostosowaniem się do przepisów UE	7	6

* Dane dla osób w wieku 18 – 65 lat (N=852)

ATRAKCYJNOŚĆ WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Atrakcyjność prowadzenia działalności na własny rachunek badaliśmy za pomocą pytania o preferowany rodzaj aktywności zawodowej – interesowało nas, gdzie badani chcieliby pracować, mając całkowicie wolny wybór. „Praca na swoim” okazała się atrakcyjna dla 40% ankietowanych. Niemal tyle samo (38%) chciałoby pracować w państwowym zakładzie pracy, a jedynie nieliczni (7%) – w zakładzie prywatnym (ale nie własnym). Tylko dla co dwudziestego respondenta (5%) najbardziej atrakcyjny byłby wyjazd do pracy za granicę.

Preferencje Polaków w tym względzie są dość trwałe. Na ogół ulegały niewielkim zmianom od pierwszych lat transformacji. Na uwagę zasługuje jednak systematyczny spadek atrakcyjności pracy za granicą. W porównaniu z rokiem 1992 odsetek osób preferujących wyjazd do pracy za granicę zmniejszył się o ponad połowę.

Tabela 4

Gdyby zależało to wyłącznie od Pana(i), to czy chciał(a)by Pan(i):	Wskazania respondentów według terminów badań			
	1992	1993	1995	2010
	w procentach			
– pracować na swoim (prowadzić własną firmę)	34	38	43	40
– pracować w państwowym zakładzie pracy	29	33	30	38
– pracować w prywatnym zakładzie pracy	10	6	7	7
– w ogóle nie pracować zarobkowo	6	5	5	6
– wyjechać do pracy za granicę	12	10	8	5
Trudno powiedzieć	5	4	5	4

Na pracę „na swoim” częściej zdecydowałoby się mężczyźni niż kobiety, częściej też ludzie młodzi i w średnim wieku niż starsi. Natomiast praca w zakładzie państwowym odwrotnie – jest bardziej atrakcyjna dla kobiet niż mężczyzn oraz dla ludzi starszych niż w średnim wieku i młodych. Szczególnie interesująco przedstawia się zależność między preferowaniem pracy w zakładzie państwowym lub prowadzeniem własnej firmy a wiekiem. Dla osób powyżej 45 roku życia, czyli tych, których część aktywności zawodowej przypadła na okres gospodarki socjalistycznej, praca w zakładzie państwowym jest bardziej atrakcyjna niż prowadzenie prywatnej firmy. Natomiast dla osób mających mniej niż 45 lat bardziej atrakcyjne od pracy w państwowym zakładzie jest prowadzenie własnej firmy. Ponadto wśród najmłodszych (w wieku 18–24 lata) można dostrzec przełamywanie niechęci do pracy w prywatnym zakładzie, która dla nich jest znacznie atrakcyjniejsza niż dla pozostałych – niemal równie atrakcyjna jak praca w zakładzie państwowym.

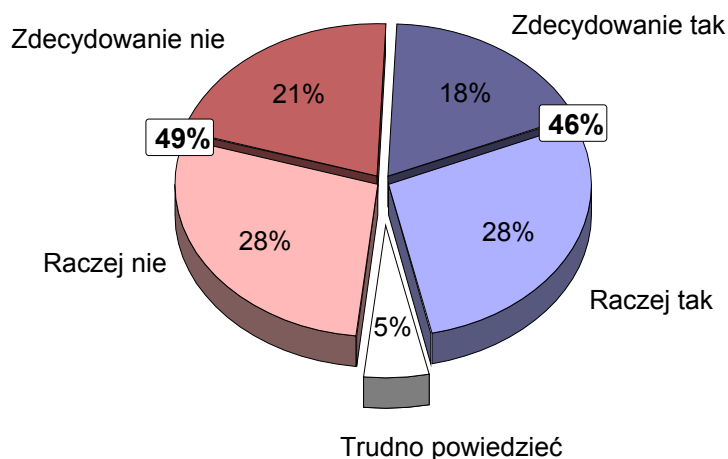
Tabela 5

Wiek	Gdyby zależało to wyłącznie od Pana(i), to czy chciał(a)by Pan(i)*:			
	pracować w prywatnym zakładzie pracy	pracować w państwowym zakładzie pracy	pracować na swoim (prowadzić własną firmę)	wyjechać do pracy za granicę
	w procentach			
18 – 24 lata	18	20	51	8
25 – 34	8	20	60	6
35 – 44	7	33	51	5
45 – 54	5	54	29	4
55 – 64	5	42	36	4
65 lat i więcej	3	54	18	1

* Pominięto odpowiedzi „w ogóle nie pracować zarobkowo” i „trudno powiedzieć”. Pełny rozkład odpowiedzi w tabeli aneksowej

Interesowało nas, jak badani oceniają swoje predyspozycje do prowadzenia biznesu. Blisko połowa (46%) uważa, że ma wystarczające doświadczenie, wiedzę i umiejętności, jednym słowem odpowiednie predyspozycje do tego, aby samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POSIADA PAN(I) ODPOWIEDNIE PREDYSPOZYCJE (NP. WIEDZĘ, DOŚWIADCZENIE, UMIEJĘTNOŚCI), ABY PRACOWAĆ NA WŁASNY RACHUNEK, PROWADZIĆ WŁASNĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ?

Pomijając tych, którzy już pracują na własny rachunek, swoje predyspozycje do prowadzenia takiej działalności najlepiej oceniają członkowie kadry kierowniczej i specjaliści (72%) oraz badani z wyższym wykształceniem (74%). Jako ciekawostkę można wspomnieć, że co dwunasty pracujący na własny rachunek (8%) nisko ocenia swoje talenty w tej dziedzinie.

Pozytywna ocena własnych predyspozycji do prowadzenia biznesu jest tym częstsza, im wyższy poziom wykształcenia. Biorąc zaś pod uwagę wiek, swoje możliwości w tym zakresie najlepiej oceniają osoby mające od 25 do 44 lat. Nieco lepszą samoocenę w tym względzie mają mężczyźni niż kobiety. Predyspozycje do zajmowania się biznesem badani deklarują tym częściej, im większe miasto zamieszkują (patrz tabele aneksowe).

Jak przekonanie o własnych predyspozycjach do prowadzenia działalności biznesowej przekłada się na plany życiowe?

RYS. 5. CZY W SWOICH PLANACH ŻYCIOWYCH BIERZE PAN(I) POD UWAGĘ MOŻLIWOŚĆ ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI NA WŁASNY RACHUNEK, A WIĘC NP. ZAŁOŻENIE WŁASNEJ FIRMY LUB PRZYSTĄPIENIE DO SPÓŁKI?

Wśród osób przekonanych, że mają predyspozycje do prowadzenia działalności gospodarczej, mniej więcej połowa już pracuje na własny rachunek albo myśli o założeniu własnej firmy w bliższej lub dalszej przyszłości. O założeniu swojej firmy myśli także co dziesiąty spośród tych, którzy uważają, że nie mają wiedzy, doświadczenia czy też umiejętności potrzebnych do prowadzenia takiej działalności.

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, posiada Pan(i) odpowiednie predyspozycje, aby pracować na własny rachunek, prowadzić własną działalność gospodarczą?	Czy w swoich planach życiowych bierze Pan(i) pod uwagę możliwość rozpoczęcia działalności na własny rachunek, a więc np. założenie własnej firmy lub przystąpienie do spółki?				
	Już jestem właścicielem (współwłaścicielem) prywatnej firmy / udziałowcem spółki	Chcę w najbliższym czasie założyć własną firmę / myślę o założeniu własnej firmy w przyszłości	Myślałem(a)m o tym, ale się nie zdecydowałem(a)m	Nigdy o tym nie myślałem(a)m, nie biorę tego pod uwagę w swoich planach życiowych	Inne możliwości, trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak	16	32	14	29	9
Nie	0	11	9	77	3
Trudno powiedzieć	2	7	10	67	15

Podjęciu własnej działalności gospodarczej sprzyja wykształcenie. O założeniu własnej firmy w przyszłości badani myślą tym częściej, im lepiej są wykształceni. Jednocześnie im niższy poziom wykształcenia, tym częstsze deklaracje, że nie biorą tego pod uwagę w swoich planach życiowych. Odpowiedź taką wskazuje ponad połowa badanych z wykształceniem podstawowym (55%) i tylko nieco ponad jedna piąta z wyższym (22%) – patrz tabele aneksowe.

Co natomiast powstrzymuje lub zniechęca ludzi do podjęcia działalności w biznesie? Pytaliśmy o to respondentów, którzy wcześniej oświadczyli, że nie biorą tego pod uwagę w swoich planach życiowych, nigdy o tym nie myśleli lub myśleli, ale się nie zdecydowali.

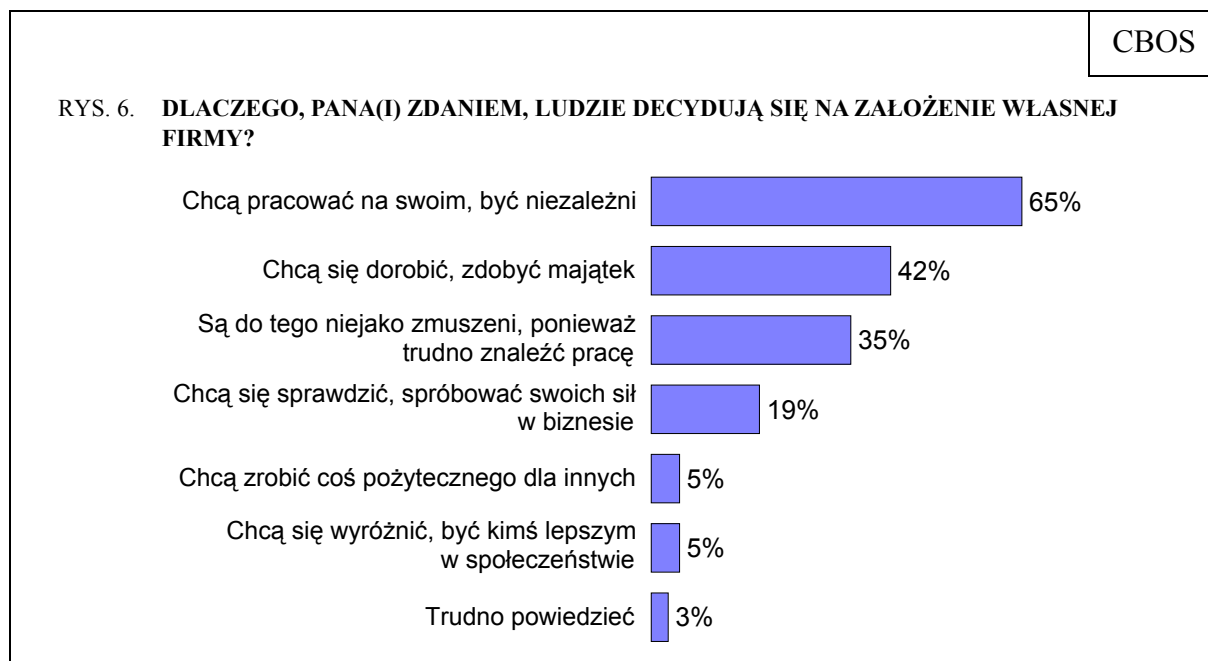
	CBOS
Dlaczego nie bierze Pan(i) pod uwagę możliwości rozpoczęcia pracy na własny rachunek lub nie zdecydował(a) się Pan(i) na nią?	N=716
Moja sytuacja osobista nie pozwala na to – mam słabe zdrowie, jestem już na to za stary(a)	44%
Nie mam pieniędzy, kapitału potrzebnego do rozpoczęcia działalności gospodarczej	35%
Zbyt duże jest ryzyko, że interes się nie uda	19%
Nie poradził(a)bym sobie z prowadzeniem firmy – nie jestem na tyle operatywny(a) i przedsiębiorczy(a)	16%
Nie mam pomysłu na własny interes, nie wiem, czym miał(a)bym się zająć	15%
Prowadzenie własnej firmy to zbyt duży stres i odpowiedzialność	13%
Jestem zadowolony(a) ze swojej pracy	11%
Zbyt wiele jest formalności związanych z założeniem i prowadzeniem własnej firmy	8%
Nie ma obecnie w Polsce dobrych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	6%
Nie mam czasu na prowadzenie firmy ze względu na inne obowiązki	4%
Z innych powodów	7%
Trudno powiedzieć	1%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jeden powód

Badani, którzy nie biorą pod uwagę możliwości rozpoczęcia samodzielnej działalności gospodarczej, najczęściej twierdzą, że się do tego po prostu nie nadają – z powodu wieku lub zdrowia czy też cech osobowościowych, niskiej samooceny albo niechęci do ponoszenia ryzyka, braku przedsiębiorczości i operatywności, lęku przed odpowiedzialnością.

Często wskazywaną przeszkodą jest również brak kapitału założycielskiego. Natomiast takie utrudnienia, jak zbyt wiele formalności związanych z założeniem i prowadzeniem własnej firmy czy też ogólnie brak w Polsce dobrych warunków do takiej działalności wskazywała mniej niż jedna dziesiąta badanych.

O atrakcyjności działalności biznesowej wiele mówi postrzeganie motywów jej podejmowania.

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać dwie odpowiedzi

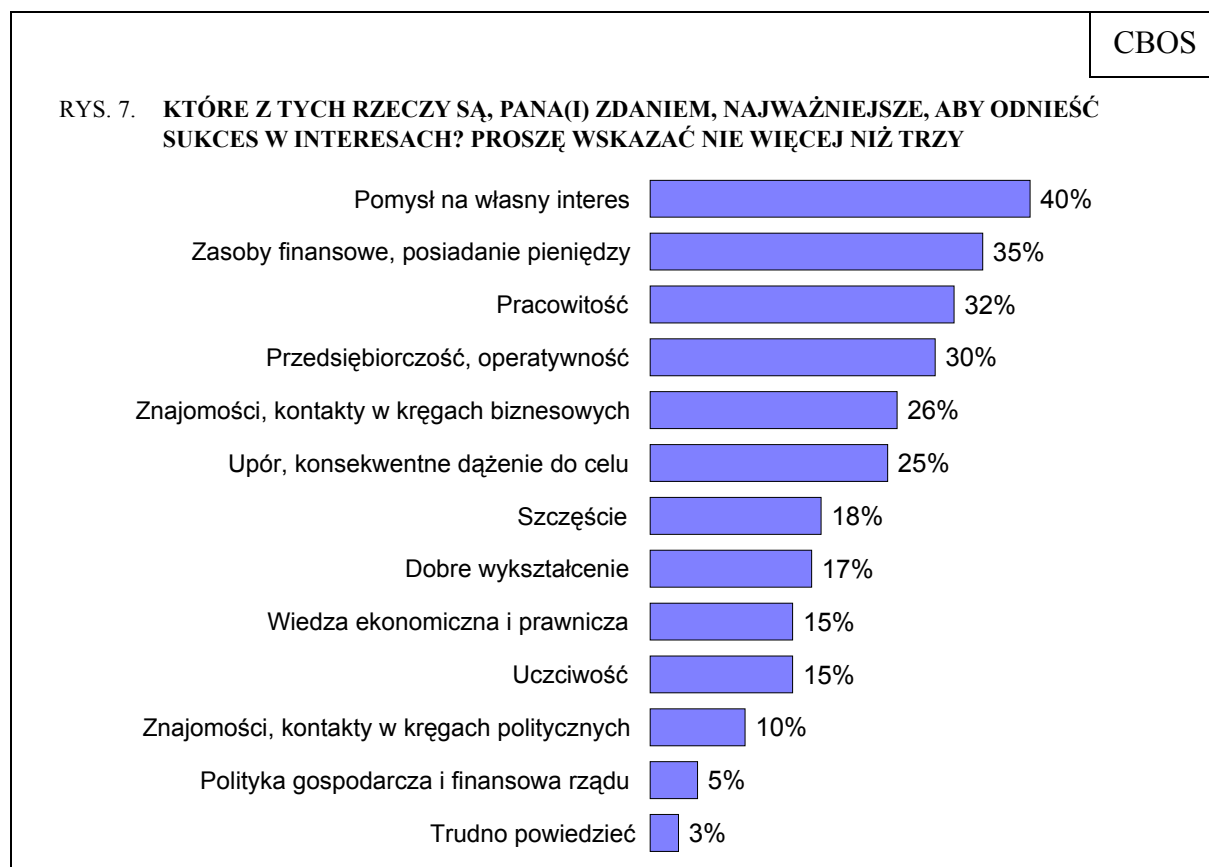
Najczęściej wskazywanym powodem podejmowania działalności biznesowej jest potrzeba niezależności, dopiero na drugim miejscu lokuje się motywacja materialna, chęć dorobienia się, a na trzecim – konieczność życiowa. Co piąty badany wskazuje na motywację, którą można by nazwać psychologiczną – chęć sprawdzenia się w biznesie, spróbowania swoich sił na tym polu. Nieliczni są przekonani, że decydujący jest czynnik altruistyczny – chęć zrobienia czegoś pożytecznego dla innych lub też chęć wyróżnienia się w społeczeństwie.

Wskazywanie potrzeby niezależności jako motywu podejmowania działalności biznesowej, jak również (choć rzadziej) chęci „sprawdzenia się” uwarunkowane jest przede wszystkim dwoma czynnikami: wiekiem i wykształceniem. Im starsi są badani, tym rzadziej podkreślają te motywy. Na potrzebę niezależności wskazuje trzy czwarte respondentów poniżej 35 roku życia, a tylko niespełna połowa najstarszych – mających 65 lat i więcej. Jednocześnie im wyższy poziom wykształcenia, tym częściej potrzeba niezależności oraz chęci „sprawdzenia się” deklarowane są jako przyczyny decyzji o założeniu własnej firmy. Ponadto potrzeba niezależności wskazywana jest częściej przez ludność wielkomijską niż mieszkańców małych miast.

Trzeba zaznaczyć, że różnice wskazań na motywy materialne przy podejmowaniu działalności biznesowej są między osobami młodymi i starszymi oraz mniej lub bardziej wykształconymi stosunkowo niewielkie.

CZYNNIKI SUKCESU W BIZNESIE

Zdaniem Polaków, aby odnieść sukces w biznesie, trzeba mieć przede wszystkim pomysł. Niezbędne jest również posiadanie zasobów pieniężnych, ale bardzo ważne są też takie cechy osobiste, jak pracowitość i operatywność. Nie bez znaczenia są znajomości i kontakty w kręgach biznesowych, a także upór, konsekwencja w dążeniu do celu. Dopiero w dalszej kolejności wskazywano szczęście, dobre wykształcenie, wiedzę i uczciwość. Stosunkowo mniejszą wagę badani przywiązują do znajomości i kontaktów w kręgach politycznych, a tylko co dwudziesty wymienia w tym kontekście politykę gospodarczą i finansową rządu.

Pomysł na własny interes oraz upór i konsekwencja w dążeniu do celu wymieniane są tym częściej, im młodszy są badani. Wskazywaniu pomysłu, przedsiębiorczości, operatywności oraz uporczywości i konsekwencji sprzyja wykształcenie. Im ono wyższe, tym częściej czynniki te są uważane za najważniejsze, aby odnieść sukces w biznesie.

Co mówią na ten temat pracujący na własny rachunek, czyli ci, którzy sami zajmują się biznesem? Najczęściej wskazują na pracowitość (55%), a następnie – upór i konsekwencję w dążeniu do celu (48% – prawie dwukrotnie częściej niż przeciętnie wśród ogółu badanych!) oraz pomysł (47%). Czwartym czynnikiem sukcesu jest – zdaniem respondentów pracujących na własny rachunek – przedsiębiorczość, operatywność (39%), a piątym – znajomości i kontakty w kręgach biznesowych (30%). Dopiero na szóstym miejscu znalazły się zasoby finansowe (20%). Pracujący na własny rachunek wymieniają zasoby finansowe jako czynnik najważniejszy dla osiągnięcia sukcesu niewiele częściej niż szczęście (17%) czy uczciwość (15%). Te dwa ostatnie czynniki, podobnie jak politykę rządu (6%), badani pracujący na własny rachunek wymieniają równie często jak ogół ankietowanych, natomiast rzadziej – znajomości i kontakty w kręgach politycznych (6%), a już zdecydowanie najrzadziej – wiedzę ekonomiczną i prawniczą (5%) oraz dobre wykształcenie (1% !), patrz tabele aneksowe.

Wśród Polaków przeważa przekonanie, że obecnie w Polsce są raczej dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości. Na uwagę zasługuje to, że wśród osób, które prowadzą działalność gospodarczą na własny rachunek, pozytywne oceny warunków rozwoju przedsiębiorczości są częstsze niż przeciętnie wśród ogółu badanych.

Prowadzenie własnej firmy jest najbardziej atrakcyjną drogą zawodową dla co najmniej połowy ludzi młodych i w średnim wieku. Dla osób po pięćdziesiątym roku życia na ogół bardziej atrakcyjna jest praca w państwowym zakładzie pracy. Niemal co drugi badany uważa, że ma odpowiednie predyspozycje, aby prowadzić samodzielną działalność gospodarczą, jednak o założeniu w przyszłości własnej firmy myśli o ponad połowę mniejsza grupa.

Zbyt duże koszty pracy, zbyt wysokie podatki od dochodów dla firm oraz zbyt dużo regulacji, takich jak konieczność uzyskiwania różnego rodzaju koncesji i zezwoleń, to w świadomości społecznej główne problemy, z jakimi mają do czynienia przedsiębiorcy. Wyniki badania świadczą też o tym, że rozpowszechnione w społeczeństwie stereotypy na temat trudności, z jakimi spotykają się osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą, nie zawsze odpowiadają rzeczywistym problemom przedsiębiorców. Do spraw, którym opinia publiczna przydaje znaczenie większe, niż jest ono postrzegane przez samych zainteresowanych, należy np. konkurencja firm zagranicznych. Z kolei koszty pracy, zaległości płatnicze ze strony kontrahentów, trudności z uzyskaniem kredytu i zbyt duże jego koszty oraz korupcja to problemy dotkliwe dla przedsiębiorców, a niedostrzegane przez szersze kręgi społeczne.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

Tabela 1

		Jak Pan(i) ocenia obecne warunki rozwoju przedsiębiorczości w Polsce? Czy są one:			Liczba osób
		dobrze	złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		44	37	19	1035
Płeć	Mężczyźni	50	36	13	492
	Kobiety	38	37	25	543
Wiek	18-24 lata	57	32	11	135
	25-34	46	38	16	186
	35-44	48	40	12	155
	45-54	46	37	17	187
	55-64	36	37	27	182
	65 lat i więcej	33	37	30	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	40	38	22	389
	Miasto do 20 tys.	41	35	24	137
	20-100 tys.	49	32	20	198
	101-500 tys.	48	42	9	169
	501 tys. i więcej mieszk.	46	36	18	141
Wykształcenie	Podstawowe	30	37	33	262
	Zasadnicze zawodowe	40	41	18	266
	Średnie	52	35	14	349
	Wyższe	54	34	12	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	51	31	17	88
	Średni personel, technicy	54	38	8	42
	Pracownicy adm.-biurowi	60	35	5	61
	Pracownicy usług	49	39	12	67
	Robotnicy wykwalifikowani	49	38	13	124
	Robotnicy niewykwalifik.	43	35	22	57
	Rolnicy	44	35	20	44
Pracujący na własny rach.	56	34	10	46	
Bierni zawodowo	Renciści	41	29	30	64
	Emeryci	31	38	31	228
	Uczniowie i studenci	60	25	15	70
	Bezrobotni	32	52	16	101
	Gospodynie domowe i inni	31	41	28	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	39	14	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	38	11	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	58	31	12	237
	prywatnym gosp. rolnym	41	34	25	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	43	42	15	160
	501-750	35	37	27	158
	751-1000	40	38	22	190
	1001-1500	47	32	22	182
	Powyżej 1500 zł	54	37	9	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	40	36	148
	Średnie	38	41	21	452
	Dobre	57	32	12	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	41	26	55
	Raz w tygodniu	45	34	21	467
	1-2 razy w miesiącu	39	36	25	194
	Kilka razy w roku	45	45	10	210
	W ogóle nie uczestniczy	47	34	19	108
Poglądy polityczne	Lewica	48	42	11	188
	Centrum	49	36	16	315
	Prawica	46	40	14	332
	Trudno powiedzieć	30	29	41	201

Tabela 2

		Czy w Pana(i) rodzinie lub rodzinie Pana(i) współmałżonka ktoś pracuje (pracował) na własny rachunek, zajmuje (zajmował) się inicjatywą prywatną poza rolnictwem?					Liczba osób
		Tak, zarówno w mojej rodzinie, jak i w rodzinie współmałżonka	Tak, ale tylko w mojej rodzinie	Tak, ale tylko w rodzinie współmałżonka	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		15	18	4	62	0	1033
Płeć	Mężczyźni	15	18	4	62	0	492
	Kobiety	15	18	4	62	0	540
Wiek	18-24 lata	3	35	1	60	1	135
	25-34	19	19	5	56		185
	35-44	20	21	5	53	1	155
	45-54	17	15	6	63		187
	55-64	15	12	4	68		181
	65 lat i więcej	13	13	3	71		189
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	15	3	70	0	389
	Miasto do 20 tys.	15	18	5	62		136
	20-100 tys.	15	19	4	61	1	197
	101-500 tys.	20	21	4	54		169
	501 tys. i więcej mieszk.	18	24	6	52		141
Wykształcenie	Podstawowe	8	11	2	78	1	262
	Zasadnicze zawodowe	15	13	3	69		265
	Średnie	17	23	6	54	0	348
	Wyższe	22	27	7	44		158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	23	10	43		88
	Średni personel, technicy	22	16	6	56		42
	Pracownicy adm.-biurowi	26	28	3	44		60
	Pracownicy usług	22	14	5	57	2	66
	Robotnicy wykwalifikowani	11	11	4	74		124
	Robotnicy niewykwalifik.	8	14	2	76		57
	Rolnicy	4	12	2	82		44
	Pracujący na własny rach.	32	43	3	22		46
Bierni zawodowo	Renciści	7	11	6	77		64
	Emeryci	14	13	4	69		227
	Uczniowie i studenci	4	40	2	52	2	70
	Bezrobotni	12	17	3	68		101
	Gospodynie domowe i inni	17	15	4	64		43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	23	7	52		117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	9	6	69	1	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	24	4	51		237
	prywatnym gosp. rolnym	6	13	2	80		49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	19	5	69		160
	501-750	12	12	3	72		158
	751-1000	16	15	4	65		190
	1001-1500	19	22	5	53	1	182
	Powyżej 1500 zł	20	28	7	45		147
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	12	4	75		147
	Średnie	14	18	4	64	0	452
	Dobre	18	21	4	56	0	434
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	14		66		55
	Raz w tygodniu	14	17	4	65		467
	1-2 razy w miesiącu	15	13	6	66	1	194
	Kilka razy w roku	15	25	4	55	0	209
	W ogóle nie uczestniczy	15	23	5	58		108
Poglądy polityczne	Lewica	15	17	7	61		187
	Centrum	16	21	5	58	0	314
	Prawica	18	18	4	60	0	332
	Trudno powiedzieć	7	17	1	75		200

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, z jakimi problemami najczęściej borykają się obecnie w Polsce przedsiębiorcy? Co utrudnia im prowadzenie działalności gospodarczej?						
		Zbyt wysokie podatki od dochodów dla firm	Zbyt duże koszty pracy (zbyt wysokie składki na ZUS, koszty zwolnień lekarskich pracowników itp.)	Niestabilne, często zmieniające się przepisy prawa	Zbyt dużo biurokracji i regulacji gospodarczych – konieczność uzyskiwania różnego rodzaju koncesji i zezwoleń	Wspólnicy, kontrahenci, którzy zalegają z płatnościami	Konkurencja ze strony dużych, międzynarodowych firm	Drogie kredyty bankowe i trudności z ich uzyskaniem
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		47	52	26	41	10	22	18
Płeć	Mężczyźni	48	54	27	43	10	20	17
	Kobiety	46	50	24	39	10	23	19
Wiek	18-24 lata	53	43	19	43	9	36	21
	25-34	49	60	26	45	8	28	20
	35-44	46	63	27	48	20	25	20
	45-54	51	58	32	39	13	19	15
	55-64	45	53	23	39	7	16	17
	65 lat i więcej	41	36	25	35	6	10	17
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	47	21	38	7	16	18
	Miasto do 20 tys.	48	45	24	39	8	19	21
	20-100 tys.	42	59	25	44	11	27	15
	101-500 tys.	54	56	30	45	14	26	19
	501 tys. i więcej mieszk.	46	59	33	41	14	28	18
Wykształcenie	Podstawowe	48	37	15	36	6	16	16
	Zasadnicze zawodowe	52	56	23	34	9	18	19
	Średnie	47	54	33	43	13	27	20
	Wyższe	39	66	30	55	13	26	16
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wykształc.	34	65	27	60	18	32	16
	Średni personel, technicy	52	43	26	40	22	30	9
	Pracownicy adm.-biurowi	46	71	36	47	13	27	23
	Pracownicy usług	55	56	17	45	12	31	20
	Robotnicy wykwalifikowani	52	57	25	41	9	25	21
	Robotnicy niewykwalifik.	49	47	28	36	12	18	30
	Rolnicy	59	53	34	39	4	17	16
Pracujący na własny rach.	41	71	26	43	20	14	29	
Bierni zawodowo	Renciści	48	57	26	37	6	15	13
	Emeryci	39	37	24	36	7	12	15
	Uczniowie i studenci	56	40	24	40	4	38	16
	Bezrobotni	53	56	22	39	12	15	16
	Gospodynie domowe i inni	51	54	28	33	5	30	22
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	56	26	48	15	30	19
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	52	24	50	18	26	21
	sekt. pryw. poza rolnict.	48	64	27	43	13	27	22
	prywatnym gosp. rolnym	53	52	39	37	4	13	17
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	59	49	22	42	7	19	16
	501-750	44	46	19	37	6	25	12
	751-1000	44	50	29	35	12	24	25
	1001-1500	48	52	25	38	12	21	21
	Powyżej 1500 zł	43	63	30	54	14	18	20
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	43	19	37	10	16	17
	Średnie	51	49	24	40	9	19	16
	Dobre	44	58	29	43	12	26	20
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	43	18	55	8	12	24
	Raz w tygodniu	47	54	26	41	9	22	17
	1-2 razy w miesiącu	46	46	20	32	9	23	20
	Kilka razy w roku	51	53	27	44	14	21	20
	W ogóle nie uczestniczy	46	59	33	45	8	26	13
Poglądy polityczne	Lewica	48	55	32	47	10	21	20
	Centrum	48	54	31	42	11	25	19
	Prawica	47	59	23	44	12	20	18
	Trudno powiedzieć	45	37	14	30	4	20	15

Tabela 3 (cd.)

		Jak Pan(i) sądzi, z jakimi problemami najczęściej borykają się obecnie w Polsce przedsiębiorcy? Co utrudnia im prowadzenie działalności gospodarczej?						Liczba osób
		Mały popyt na towary i usługi	Korupcja	Duże koszty związane z dostosowaniem się do przepisów obowiązujących w UE	Inne problemy	Nic im nie utrudnia prowadzenia działalności gospodarczej	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		8	10	5	1	1	10	1034
Płeć	Mężczyźni	9	12	5	2	1	6	492
	Kobiety	8	8	6	1	0	13	543
Wiek	18-24 lata	14	14	9	2		4	135
	25-34	6	8	6	2	1	2	186
	35-44	9	8	3	3		2	155
	45-54	9	8	2	1		9	187
	55-64	6	12	8	1	2	14	182
	65 lat i więcej	7	10	3	1		24	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	9	5	0	0	15	389
	Miasto do 20 tys.	11	8	3	2	3	11	137
	20-100 tys.	8	9	6	1		10	197
	101-500 tys.	7	11	5	4	1	2	169
	501 tys. i więcej mieszk.	8	14	6	2		4	141
Wykształcenie	Podstawowe	7	9	6	1	1	22	262
	Zasadnicze zawodowe	8	11	4	1	1	10	266
	Średnie	10	10	6	1		5	348
	Wyższe	7	10	5	4	1	2	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10	6	4	4		1	88
	Średni personel, technicy	18	11	5		2	6	42
	Pracownicy adm.-biurowi	2	5	4	3		3	61
	Pracownicy usług	11	11	4	2	2	6	67
	Robotnicy wykwalifikowani	11	9	1			2	123
	Robotnicy niewykwalifik.	15	5	10			11	57
	Rolnicy	3	13	5	4		8	44
	Pracujący na własny rach.	4	19	1	5			46
Bierni zawodowo	Renciści	4	9	3	2		17	64
	Emeryci	7	8	6	1	0	23	228
	Uczniowie i studenci	18	21	13			1	70
	Bezrobotni	2	8	6	1	2	11	101
	Gospodynie domowe i inni	2	11	8	3		9	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	7	4	2		6	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	10	7	1	1	2	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	10	4	2		3	237
	prywatnym gosp. rolnym	3	12	4	3		7	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	6	9	2	1	8	159
	501-750	9	9	7	1		20	158
	751-1000	8	10	5	0		10	190
	1001-1500	11	7	2	1	2	8	182
	Powyżej 1500 zł	6	13	5	3		3	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	8	3	1	1	21	148
	Średnie	8	9	5	2	1	12	451
	Dobre	8	11	7	1	0	4	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	13	6	1		14	55
	Raz w tygodniu	8	9	5	1	1	11	467
	1-2 razy w miesiącu	12	9	7	2	0	13	194
	Kilka razy w roku	6	11	5	1	1	6	210
	W ogóle nie uczestniczy	10	10	3	3		7	108
Poglądy polityczne	Lewica	6	15	3	2		4	188
	Centrum	9	8	4	1		8	315
	Prawica	9	11	6	1	1	6	332
	Trudno powiedzieć	7	7	7	1	2	26	200

Tabela 4

		Gdyby zależało to wyłącznie od Pana(i), to czy chciał(a)by Pan(i):						Liczba osób
		pracować w prywatnym zakładzie pracy	pracować w państwowym zakładzie pracy	pracować na swoim (prowadzić własną firmę)	wyjechać do pracy za granicę	w ogóle nie pracować zarobkowo	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		7	38	40	5	6	4	1031
Płeć	Mężczyźni	8	32	47	6	4	4	491
	Kobiety	7	44	34	3	7	5	541
Wiek	18-24 lata	18	20	51	8		3	135
	25-34	8	20	60	6	4	2	186
	35-44	7	33	51	5	3	2	155
	45-54	5	54	29	4	3	4	187
	55-64	5	42	36	4	9	4	181
	65 lat i więcej	3	54	18	1	12	10	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	37	41	5	6	5	386
	Miasto do 20 tys.	5	44	34	4	6	6	137
	20-100 tys.	6	38	46	4	3	2	197
	101-500 tys.	9	39	36	6	6	4	169
	501 tys. i więcej mieszk.	11	36	41	3	5	4	141
Wykształcenie	Podstawowe	4	46	28	5	8	9	260
	Zasadnicze zawodowe	7	43	36	5	6	3	266
	Średnie	9	33	47	5	4	2	347
	Wyższe	9	30	53	1	5	2	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	33	53	1	3	1	88
	Średni personel, technicy	6	45	45	3		1	42
	Pracownicy adm.-biurowi	14	32	49	2	3		61
	Pracownicy usług	10	22	47	10	6	4	67
	Robotnicy wykwalifikowani	11	39	41	6	1	2	123
	Robotnicy niewykwalifik.	5	49	33	8	2	3	57
	Rolnicy	6	24	60	2	8		44
	Pracujący na własny rach.	7	15	61	3	8	6	46
Bierni zawodowo	Renciści	2	50	35	2	7	4	63
	Emeryci	3	50	22	2	13	9	226
	Uczniowie i studenci	19	23	46	9		3	70
	Bezrobotni	3	40	41	8	2	6	101
	Gospodynie domowe i inni	5	42	44	5	4		43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	58	33	4	3	1	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	29	52	4	2		99
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	22	55	6	4	3	237
	prywatnym gosp. rolnym	10	28	50	7	5		49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	39	42	7	4	2	157
	501-750	7	38	36	6	7	7	157
	751-1000	5	39	39	4	7	5	190
	1001-1500	9	49	31	2	7	3	182
	Powyżej 1500 zł	8	29	55	2	4	3	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	45	26	7	8	4	146
	Średnie	6	40	36	5	8	5	451
	Dobre	8	35	49	3	2	3	434
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	55	24	5	5	6	54
	Raz w tygodniu	6	41	38	5	7	3	467
	1-2 razy w miesiącu	11	37	40	3	3	7	193
	Kilka razy w roku	7	31	51	5	3	4	210
	W ogóle nie uczestniczy	7	37	38	5	9	4	108
Poglądy polityczne	Lewica	6	37	45	4	5	3	188
	Centrum	8	34	42	5	6	4	314
	Prawica	7	42	41	4	3	2	332
	Trudno powiedzieć	7	39	31	6	9	9	198

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, posiada Pan(i) odpowiednie predyspozycje (np. wiedzę, doświadczenie, umiejętności), aby pracować na własny rachunek, prowadzić własną działalność gospodarczą?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		46	49	5	1034
Płeć	Mężczyźni	56	40	4	491
	Kobiety	36	59	5	543
Wiek	18-24 lata	41	56	4	135
	25-34	62	34	4	186
	35-44	60	35	5	155
	45-54	48	47	5	187
	55-64	38	58	4	182
	65 lat i więcej	26	69	6	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	53	6	389
	Miasto do 20 tys.	40	54	6	137
	20-100 tys.	46	51	3	197
	101-500 tys.	53	45	2	168
	501 tys. i więcej mieszk.	55	40	5	141
Wykształcenie	Podstawowe	21	73	7	262
	Zasadnicze zawodowe	45	52	4	266
	Średnie	52	43	5	347
	Wyższe	74	24	3	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	23	6	88
	Średni personel, technicy	60	40		42
	Pracownicy adm.-biurowi	62	34	5	61
	Pracownicy usług	52	44	4	67
	Robotnicy wykwalifikowani	52	44	4	123
	Robotnicy niewykwalifik.	31	69		57
	Rolnicy	55	33	12	44
Pracujący na własny rach.	92	8		46	
Bierni zawodowo	Renciści	27	67	6	64
	Emeryci	26	69	5	227
	Uczniowie i studenci	34	62	5	70
	Bezrobotni	45	48	7	101
	Gospodynie domowe i inni	37	59	4	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	44	4	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	56	44		99
	sekt. pryw. poza rolnict.	67	29	4	237
	prywatnym gosp. rolnym	58	31	11	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	62	3	159
	501-750	40	56	4	158
	751-1000	44	52	3	190
	1001-1500	41	56	3	182
	Powyżej 1500 zł	61	33	6	146
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	68	3	148
	Średnie	39	55	6	451
	Dobre	58	38	4	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	70	2	55
	Raz w tygodniu	42	53	5	466
	1-2 razy w miesiącu	46	47	7	194
	Kilka razy w roku	56	40	4	210
	W ogóle nie uczestniczy	48	50	2	108
Poglądy polityczne	Lewica	54	44	2	187
	Centrum	51	45	4	315
	Prawica	47	48	4	332
	Trudno powiedzieć	27	65	8	200

Tabela 6

		Czy w swoich planach życiowych bierze Pan(i) pod uwagę możliwość rozpoczęcia działalności na własny rachunek, a więc np. założenie własnej firmy lub przystąpienie do spółki?				
		Już jestem właścicielem (współwłaścicielem) prywatnej firmy/ udziałowcem spółki	Chcę w najbliższym czasie założyć własną firmę/jestem w trakcie załatwiania formalności	Myślę o założeniu własnej firmy w przyszłości	Myślałem(a)m o tym, ale się nie zdecydowałem(a)m	Nigdy o tym nie myślałem(a)m
		%	%	%	%	%
Ogółem		7	2	18	11	15
Płeć	Mężczyźni	12	3	22	13	10
	Kobiety	4	1	15	9	19
Wiek	18-24 lata	2	2	54	8	20
	25-34	10	4	34	20	6
	35-44	13	4	24	18	11
	45-54	10	2	3	12	15
	55-64	8	0	3	8	14
	65 lat i więcej	2		0	1	24
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	1	15	10	15
	Miasto do 20 tys.	4	2	12	10	15
	20-100 tys.	6	2	24	12	19
	101-500 tys.	10	5	18	16	12
	501 tys. i więcej mieszk.	12	1	22	10	10
Wykształcenie	Podstawowe	3	2	9	7	21
	Zasadnicze zawodowe	6	3	13	11	14
	Średnie	7	2	24	12	14
	Wyższe	18	1	28	16	8
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	1	29	13	8
	Średni personel, technicy	6		20	21	14
	Pracownicy adm.-biurowi	3		33	13	9
	Pracownicy usług	5	4	24	17	4
	Robotnicy wykwalifikowani	1	6	21	19	11
	Robotnicy niewykwalifik.	2		19	15	18
	Rolnicy	15		12	12	12
Pracujący na własny rach.	88	2	2	1		
Bierni zawodowo	Renciści			2	5	11
	Emeryci	3		1	3	24
	Uczniowie i studenci		3	63	5	17
	Bezrobotni		5	17	16	18
	Gospodynie domowe i inni		6	15	19	25
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	1	16	16	13
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	2	34	18	7
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	3	25	14	7
	prywatnym gosp. rolnym	16		16	14	12
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	3	20	11	17
	501-750	4	2	14	13	15
	751-1000	6	1	18	13	16
	1001-1500	2	1	17	13	17
	Powyżej 1500 zł	19	1	19	12	8
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	3	8	9	21
	Średnie	4	2	15	13	16
	Dobre	12	2	24	11	12
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4		7	4	16
	Raz w tygodniu	6	1	14	11	16
	1-2 razy w miesiącu	10	2	21	12	14
	Kilka razy w roku	8	4	26	11	12
	W ogóle nie uczestniczy	11	4	18	13	16
Poglądy polityczne	Lewica	7	2	22	11	9
	Centrum	8	2	21	14	14
	Prawica	10	2	17	11	15
	Trudno powiedzieć	3	2	11	6	22

Tabela 6 (cd.)

		Czy w swoich planach życiowych bierze Pan(i) pod uwagę możliwość rozpoczęcia działalności na własny rachunek, a więc np. założenie własnej firmy lub przystąpienie do spółki?				Liczba osób
		Nie biorę tego pod uwagę w swoich planach życiowych	Miałe(a)m już firmę i nie zamierzam zakładać następnej	Inne możliwości	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		40	3	1	2	1032
Płeć	Mężczyźni	34	3	1	3	491
	Kobiety	46	4	1	1	541
Wiek	18-24 lata	9		3	1	135
	25-34	19	1	1	4	186
	35-44	25	3	2	1	155
	45-54	46	8	2	1	187
	55-64	62	4		1	182
	65 lat i więcej	68	2	0	3	187
Miejsce zamieszkania	Wieś	45	2	0	4	387
	Miasto do 20 tys.	51	2	2	1	137
	20-100 tys.	32	3	1	1	198
	101-500 tys.	37	2	1	0	168
	501 tys. i więcej mieszk.	32	8	4	1	141
Wykształcenie	Podstawowe	55	3		2	261
	Zasadnicze zawodowe	44	5		3	266
	Średnie	35	2	3	1	347
	Wyższe	22	3	2	1	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	2	4	2	88
	Średni personel, technicy	32	4	4		42
	Pracownicy adm.-biurowi	38	2	2		61
	Pracownicy usług	32	8	3	3	67
	Robotnicy wykwalifikowani	38	1		3	124
	Robotnicy niewykwalifik.	43			4	57
	Rolnicy	41	3	3	2	43
Pracujący na własny rach.	5		2		46	
Bierni zawodowo	Renciści	75	6			64
	Emeryci	64	3	0	2	226
	Uczniowie i studenci	7		5		70
	Bezrobotni	31	9		4	101
	Gospodynie domowe i inni	34				43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	3	3	1	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	3	2	2	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	21	2	1	2	237
	prywatnym gosp. rolnym	33	3	4	2	48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	38	4		3	160
	501-750	45	3	1	3	158
	751-1000	40	5	1	1	189
	1001-1500	43	4	2	0	181
	Powyżej 1500 zł	37	2	2	1	146
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	4		2	146
	Średnie	43	4	1	3	451
	Dobre	35	2	2	1	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	5		2	55
	Raz w tygodniu	46	4	1	1	465
	1-2 razy w miesiącu	32	3	2	4	193
	Kilka razy w roku	32	3	3	1	210
	W ogóle nie uczestniczy	34	2		2	108
Poglądy polityczne	Lewica	44	3	1	1	187
	Centrum	35	2	2	1	314
	Prawica	39	4	1	1	330
	Trudno powiedzieć	46	3	1	5	201

Tabela 7

		Dlaczego, Pana(i) zdaniem, ludzie decydują się na założenie własnej firmy?							Liczba osób
		Chcą się dorobić, zdobyć majątek	Są do tego niejako zmuszeni, ponieważ trudno znaleźć pracę	Chcą zrobić coś pożytecznego dla innych	Chcą pracować na swoim, być niezależni	Chcą się sprawdzić, spróbować swoich sił w biznesie	Chcą się wyróżnić, być kimś lepszym w społeczeństwie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		42	35	5	65	19	5	3	1033
Płeć	Mężczyźni	49	29	6	63	19	5	3	491
	Kobiety	36	40	4	67	19	5	3	543
Wiek	18-24 lata	48	27	8	78	20	7	1	135
	25-34	50	24	4	75	24	5	2	186
	35-44	41	34	4	72	28	3		154
	45-54	40	41	4	65	16	4	2	187
	55-64	37	43	8	57	16	8	3	182
	65 lat i więcej	38	38	3	49	12	4	10	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	36	5	59	15	5	6	388
	Miasto do 20 tys.	46	32	6	55	22	7	5	137
	20-100 tys.	43	31	6	69	20	4	1	197
	101-500 tys.	35	46	3	71	19	7	1	169
	501 tys. i więcej mieszk.	42	28	6	79	23	4		141
Wykształcenie	Podstawowe	46	32	5	53	8	7	9	262
	Zasadnicze zawodowe	44	38	6	58	20	5	2	265
	Średnie	39	38	5	71	23	4	1	348
	Wyższe	39	29	6	83	27	4		158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	23	4	87	31	3		88
	Średni personel, technicy	39	42	2	72	24	3		42
	Pracownicy adm.-biurowi	30	44	2	81	28			61
	Pracownicy usług	43	42	4	68	18	6	3	67
	Robotnicy wykwalifikowani	53	31	6	64	19	4		123
	Robotnicy niewykwalifik.	45	42	7	65	19	2	3	57
	Rolnicy	63	27	3	66	21	5		44
Pracujący na własny rach.	33	27	8	86	31	2		46	
Bierni zawodowo	Renciści	44	28	8	56	11	11	3	64
	Emeryci	39	40	5	48	11	5	9	228
	Uczniowie i studenci	55	21	10	78	15	9		70
	Bezrobotni	40	38	2	58	16	4	8	100
	Gospodynie domowe i inni	23	47	7	65	27	13		43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	42	3	73	21	2		118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	30	7	76	28	5		99
	sekt. pryw. poza rolnict.	45	29	4	74	24	4	1	237
	prywatnym gosp. rolnym	54	35	8	59	20	5		49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	44	42	2	65	14	5	2	159
	501-750	42	32	5	59	19	7	5	157
	751-1000	42	40	6	61	21	7	4	190
	1001-1500	43	35	3	65	21	3	3	182
	Powyżej 1500 zł	35	35	7	77	23	2	1	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	41	5	52	11	5	9	148
	Średnie	39	39	4	61	18	5	4	450
	Dobre	45	29	6	73	23	5	1	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	44	3	55	20	10	4	55
	Raz w tygodniu	44	35	6	64	19	4	2	467
	1-2 razy w miesiącu	48	27	5	65	20	6	5	193
	Kilka razy w roku	39	40	4	69	19	5	3	210
	W ogóle nie uczestniczy	37	37	7	68	16	4	3	108
Poglądy polityczne	Lewica	39	33	6	69	21	5	1	188
	Centrum	44	32	7	68	20	5	2	315
	Prawica	42	38	3	67	23	4	1	330
	Trudno powiedzieć	42	37	6	54	9	6	10	200

Tabela 8

		Które z tych rzeczy są, Pana(i) zdaniem, najważniejsze, aby odnieść sukces w interesach?						
		Dobre wykształcenie	Zasoby finansowe, posiadanie pieniędzy	Pomysł na własny interes	Przedsiębiorczość, operatywność	Upór, konsekwentne dążenie do celu	Pracowitość	Znajomości, kontakty w kręgach biznesowych
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		17	35	40	30	25	32	26
Płeć	Mężczyźni	15	32	42	29	25	32	28
	Kobiety	18	37	39	31	25	33	23
Wiek	18-24 lata	18	30	53	38	32	31	30
	25-34	11	45	50	29	34	27	32
	35-44	9	33	45	41	28	36	27
	45-54	15	37	41	30	23	27	30
	55-64	19	33	35	24	19	36	21
	65 lat i więcej	29	28	24	23	17	36	16
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	31	34	23	20	33	27
	Miasto do 20 tys.	21	38	39	34	24	26	24
	20-100 tys.	15	37	38	32	28	34	24
	101-500 tys.	14	33	48	36	30	33	29
	501 tys. i więcej mieszk.	17	38	53	36	32	33	22
Wykształcenie	Podstawowe	23	34	29	20	12	38	22
	Zasadnicze zawodowe	13	33	36	25	23	30	31
	Średnie	18	34	46	34	33	34	26
	Wyższe	12	39	55	48	33	22	23
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	40	56	51	33	25	21
	Średni personel, technicy	19	35	41	47	44	32	26
	Pracownicy adm.-biurowi	14	32	56	36	34	35	23
	Pracownicy usług	13	45	46	21	42	20	35
	Robotnicy wykwalifikowani	15	46	44	23	13	29	32
	Robotnicy niewykwalifik.	3	37	42	16	30	30	34
	Rolnicy	28	22	38	25	31	43	15
	Pracujący na własny rach.	1	20	47	39	48	55	30
Bierni zawodowo	Renciści	25	29	23	26	14	34	21
	Emeryci	25	31	26	24	17	35	18
	Uczniowie i studenci	16	30	52	46	30	32	26
	Bezrobotni	13	40	38	27	16	29	39
	Gospodynie domowe i inni	28	31	51	27	24	31	18
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	11	33	50	37	25	32	22
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	40	48	34	39	19	26
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	39	50	32	32	35	33
	prywatnym gosp. rolnym	22	30	37	19	30	37	22
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	16	38	35	31	24	32	30
	501-750	14	42	32	25	25	27	27
	751-1000	19	32	39	24	29	33	25
	1001-1500	22	36	41	30	24	30	24
	Powyżej 1500 zł	19	30	46	42	26	34	25
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	37	30	26	20	33	24
	Średnie	17	35	36	26	22	31	29
	Dobre	19	33	49	35	30	34	22
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	26	36	32	26	49	8
	Raz w tygodniu	20	33	38	27	24	33	25
	1-2 razy w miesiącu	10	37	39	29	25	37	29
	Kilka razy w roku	17	34	49	33	25	26	29
	W ogóle nie uczestniczy	15	41	38	34	28	24	25
Poglądy polityczne	Lewica	22	32	42	35	27	38	26
	Centrum	17	36	45	34	28	27	29
	Prawica	14	37	37	30	26	35	28
	Trudno powiedzieć	18	31	37	18	18	32	18

Tabela 8 (cd.)

		Które z tych rzeczy są, Pana(i) zdaniem, najważniejsze, aby odnieść sukces w interesach?						Liczba osób
		Znajomości, kontakty w kręgach politycznych	Polityka gospodarcza i finansowa rządu	Wiedza ekonomiczna i prawnicza	Szczęście, dobry traf	Uczciwość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		10	5	15	18	15	3	1034
Płeć	Mężczyźni	12	6	15	20	14	2	492
	Kobiety	9	5	16	17	15	4	543
Wiek	18-24 lata	8	2	16	19	11	1	135
	25-34	6	4	13	21	10		186
	35-44	12	6	16	16	14	1	155
	45-54	11	9	17	22	13	2	187
	55-64	12	7	17	17	19	6	182
	65 lat i więcej	11	4	13	13	21	9	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	6	12	20	17	6	389
	Miasto do 20 tys.	6	4	17	14	14	2	137
	20-100 tys.	13	6	20	17	16	2	197
	101-500 tys.	10	2	19	15	13		169
	501 tys. i więcej mieszk.	8	7	12	21	11	1	141
Wykształcenie	Podstawowe	8	3	11	18	23	9	262
	Zasadnicze zawodowe	13	8	17	21	19	1	266
	Średnie	11	4	17	17	9	1	348
	Wyższe	9	8	18	15	7		158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	8	19	16	6		88
	Średni personel, technicy	8	9	19	9	2		42
	Pracownicy adm.-biurowi	4	4	19	20	8	2	61
	Pracownicy usług	11	6	15	26	6		67
	Robotnicy wykwalifikowani	16	9	14	15	13	1	123
	Robotnicy niewykwalifik.	8	4	17	20	24	3	57
	Rolnicy	13	12	17	16	23		44
	Pracujący na własny rach.	6	6	5	17	15		46
Bierni zawodowo	Renciści	8	5	12	24	17	9	64
	Emeryci	13	4	16	13	22	8	228
	Uczniowie i studenci	8	2	18	14	13	1	70
	Bezrobotni	10	1	14	26	13	3	101
	Gospodynie domowe i inni	7	4	11	27	21	2	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	9	17	16	12	2	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	5	21	21	8		99
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	6	13	17	12		237
	prywatnym gosp. rolnym	13	11	24	14	19		49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	8	16	20	15	1	159
	501-750	8	4	13	17	14	10	158
	751-1000	9	5	13	22	18	3	190
	1001-1500	12	6	16	15	16	1	182
	Powyżej 1500 zł	11	6	18	15	12	1	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	4	11	17	17	12	148
	Średnie	13	5	15	21	16	2	451
	Dobre	7	6	17	15	12	1	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	3	15	13	21	6	55
	Raz w tygodniu	10	6	17	16	19	3	467
	1-2 razy w miesiącu	12	5	11	22	13	3	194
	Kilka razy w roku	10	5	17	23	6	2	210
	W ogóle nie uczestniczy	14	6	13	14	13	4	108
Poglądy polityczne	Lewica	8	5	14	14	17	1	188
	Centrum	10	5	18	19	12	2	315
	Prawica	12	8	16	20	12	2	332
	Trudno powiedzieć	9	3	11	17	22	9	200